

אוניברסיטת חיפה – הפקולטה לניהול לניהול
תוכנית MBA – עם התמחות בניהול ספנות ונמלים

תקופה מס' 7 - כיתת אופק

שם הקורס: רגולציה של הסביבה הימית ומשפט ימי
מספר הקורס: 209.7625

מרצי הקורס: מר רני עמיר (רגול' הסביבה הימית), כב' השופט אלכס קיסרי (משפט ימי)

שעות קבלה: בתיאום מראש.

דואר אלקטרוני: raniamir@013.net (מר רני עמיר)
alex.kesary@gmail.com (כב' השופט אלכס קיסרי)

מטרות הקורס:

חלק א'

1. להבין מהי הסביבה הימית, מדוע היא רגישה וזקוקה להגנה; להבין מדוע נדרשת רגולציה של הסביבה הימית; ללמוד מה נהוג בעולם לשם הגנת הסביבה הימית מתוך ההסכמים הבינלאומיים; להראות ולבדוק האם וכיצד מדינת ישראל מצליחה לייצר מערכת רגולטורית יעילה משלה ולבדוק האם וכיצד מתקיימת הפרקטיקה של מעגל הרגולציה ליישום הוראות החקיקה בישראל ומהן תוצאותיה.

חלק ב'

2. הכרת עקרונות בסיסיים בשיטת המשפט הישראלי.
3. הכרת התפתחות המשפט הימי על רקע התפתחות המסחר מסוף תקופת ימי הביניים.
4. המשפט הימי כענף משפטי נפרד בשיטות משפט שונות. משפט בינלאומי מנהגי והסכמי.
5. חקיקה בנושאי משפט ימי בתקופת המנדט ולאחר הקמת המדינה.
6. בית המשפט לימאות – היסטוריה חקיקתית, סמכויות והליכים.
7. הובלת מטענים בים- מושגים, שיטות והיבטים משפטיים. שטרי מטען והסכמי חכירה.
8. משטרי אחריות מובילים ימיים לנזקים למטענים.
9. שעבודים ומשכנתאות על אניות.
10. דיני הצלה והיזק כללי.

האופי המתודולוגי של הקורס:

- הקורס מורכב משתי יחידות לימוד (בחלוקה שווה המקבילה ל 4 פגישות של 3 שעות כ"א):
 1. רגולציה של הסביבה הימית - מרצה: מר רני עמיר
 2. משפט ימי - מרצה: כב' השופט אלכס קיסרי
- בהתאם לשיטת ההוראה של כל מרצה, יוכל המרצה להעלות מצגות של כל אחת מיחידות הלימוד או כל חומר לימודי אחר לאתר הקורס Moodle.
- תכנים מלאים של הקורס יושלמו בהרצאות, מקורות ביבליוגרפיים ומטלות שיעביר המרצה.
- לאתר הקורס יועלו מאמרים וקישורים - קריאת חובה.
- ייערך מבחן סופי בסגנון תשובות רב-ברירה (אמריקאי) במשקל שווה לכל יחידת לימוד.

דרישות הקורס:

- המבחן הסופי יערך בחומר סגור.
- **נוכחות** – בהתאם לתקנון ביה"ס הנוכחות בכיתה הינה חובה ויתקיים רישום נוכחות בכל שיעור/חלק פגישה. היעדרות מעבר לשתי פגישות הרצאות תגרוור מניעת יכולת לגשת לבחינה הסופית. אישור היעדרות חריג מחייב פנייה לוועדת חריגים של בית הספר לניהול דרך המזכירות.
- על היעדרויות או איחורים צפויים מראש על התלמיד להודיע בכתב למרכזת התכנית ומרצה הקורס.
- **השתתפות פעילה** – הקורס מעודד השתתפות פעילה בהעלאת שאלות והרחבת / העמקת החומר הנלמד בתרומת התלמידים.

מבנה הציון הסופי בקורס:

- חישוב ציון הבחינה: לכל אחת מיחידות הלימוד יהיה משקל של 50% מסך ציון הבחינה הסופית בקורס.
- מבנה הציון הסופי בקורס: הציון הסופי בקורס מורכב משילוב של ציון הבחינה הסופית (במשקל 90%) בתוספת של מרכיב הנוכחות/השתתפות (במשקל של 10%).

מקורות הלימוד:

מאמרי חובה ומקורות ישולבו באתר המודל של הקורס לפי יחידות הלימוד.

ביבליוגרפיה - רגולציה של הסביבה הימית:

- [1] אמנת ברצלונה. אתר ארגון הסביבה של האו"ם (UNEP).
www.unepmap.org/index.php?module=content2&catid=001001004
- [2] חירות ב וגליל ב. 2011. פעילויות חיפוש וקידוח נפט וגז בים העמוק מול חופי ישראל – היבטים באיכות הסביבה הימית. דו"ח H15/2011 למשרד להגנת הסביבה. חיפה: חקר ימים ואגמים לישראל.
- [3] פרוטוקול ניצול מדף היבשת (Offshore Protocol), אתר ארגון הסביבה של האו"ם (UNEP).
www.195.97.36.231/dbases/webdocs/BCP/ProtocolOffshore94_eng.pdf
- [4] אגף ים וחופים באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה: www.sviva.gov.il
- [5] חוקים ותקנות עיקריים להגנת הסביבה הימית בישראל:
 1. פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן [נוסח חדש], התש"ם - 1980 והתקנות מתוקפה
 2. חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג - 1983 והתקנות מתוקפו
 3. חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח - 1988 והתקנות ומתוקפו
 4. חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד - 2004
 5. חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז - 1997
 6. פקודת הדיג, 1937
 7. תקנות הנמלים (איסור השלכת פסולת מכלי שיט) - 2010
 8. תקנות הנמלים טעינה ופריקה של שמנים - 1975
 9. חוק שמירת הניקיון - 1984
 10. חוק רישוי עסקים 1968חוקים ותקנות נוספים באתר המשרד להגנת הסביבה:
http://www.sviva.gov.il/InfoServices/ReservoirInfo/Legislation/Pages/default.aspx?LPF=Search&WebId=8aae0c97-9e7a-4162-bc88-3a6430499703&ListID=84db1d65-a5dd-419a-9c0c-6275739f4fa7&ItemID=327&FieldID=MMDSUBJECTS_GxS_Invalid
- [6] סטמבלר נ., הוד הים-יציבות ושינוי במערכות הימיות של ישראל (אוסף מאמרים), 2014.
- [7] אמנת MARPOL, IMO, הוצאה אחרונה, 2015.
- [8] קרסין א., יישום אפקטיבי של מדיניות סביבתית-עידוד הציות וייעול האכיפה, מכון ירושלים לחקר ישראל, 2009.
- [9] UNEP/MAP, State of the marine and coastal environment, UNEP/MAP-Barcelona Convention, Athens, 2012
- [10] מלסטר א., מרק א., מאזן מזהמים לים התיכון 1998-2004, אגף ים וחופים המשרד להגנת הסביבה, אוקטובר 2006.
- [11] UNEP-GPA, The state of the marine environment-trends and processes, 2006 www.gpa.unep.org
- [12] אתר האינטרנט של החברה לחקר ימים ואגמים (חיא"ל)
<http://isramar.ocean.org.il/isramar2009/Hadera/>
- [13] ידין ש., מהי רגולציה? הצעה להגדרה בעקבות מופעים ראשונים של המונח בחקיקה ישראלית, חוקים בקצרה, 6, 2014
<http://law.huji.ac.il/upload/What is Regulation HukimBikzara2014.pdf>

ביבליוגרפיה – משפט ימי:

ספר הקורס:

[1] **משפט ימי**

מחבר: י' מינץ,

מוציא לאור: ירושלים : מפעל השכפול

שנת פרסום: תשכ"ו 1966

[2] מאגרים משפטיים של דברי חקיקה ושל פסיקת בתי משפט (נבו, תקדין* וכד').**

* מאגרים אלקטרוניים בעלי גישה מהספרייה לתלמידי התכנית

** רשימה מפורטת של דברי חקיקה ופסקי דין תתפרסם בנפרד באתר הקורס.

מידע נוסף:

ההרצאות יינתנו בחדר 467 בנין חינוך.

ההרצאות יערכו בימי ששי בתקופת הלימוד השביעית של כיתת הלימוד - אופק

חלק א': רגולציה של הסביבה הימית

2 מפגשים מרוכזים הכוללים בכל מפגש שתי פגישות של 3 שעות, בין השעות 08:00 - 14:00.

חלק ב': משפט ימי

3 מפגשים מרוכזים הכוללים בכל מפגש פגישה אחת של 4 שעות, בין השעות 08:00 - 12:30.

בהצלחה,

רני עמיר ואלכס קיסרי

תוכן פגישות הקורס על פי יחידות, תאריכים, מרצים ונושאים:

נושא	מרצה	תאריך	שבוע	יחידת לימוד
1. הסביבה הימית בעולם ובישראל – מספרים, מושגים, הגדרות ומאפיינים. התפתחות האיומים והסיכונים לסביבה הימית. 2. השחקנים העיקריים בסביבה הימית; אסדרה (רגולציה) סביבתית, מדוע נדרשת כזו בכלל ובסביבה הימית בפרט ומהם הכלים ליישומה; הסכמים בינלאומיים להגנת הסביבה הימית (דגש על אמנת ברצלונה ו-MARPOL);	מר רני עמיר	19 במאי	1	חלק א'
1. דיני הגנת הסביבה הימית בישראל ותפקידי היחידה הארצית להגנת הסביבה הימית ביישום רגולציה הסביבתית הימית בישראל. 2. הצלחות, אכזבות ומגמות בהגנת הסביבה הימית בישראל; מקרי בוחן לבדיקה.	מר רני עמיר	9 ביוני	4	חלק א'
רקע היסטורי והתפתחות המשפט הימי. משפט בינלאומי מנהגי (נוהג הסוחרים) - חוקי רודוס, מגילת אולרון, בתי המשפט לימאות באנגליה וה"תחרות" עם בתי המשפט של ה-C.L. משפט בינלאומי הסכמי, אמנות בינלאומיות כללי האג, 1924 כללי האג-ויסבי, 1968 IMO - רקע היסטורי ומעמד כיום. אמנת SOLAS (בטיחות החיים בים) סקירת חקיקה (מנדטורית וישראלית) בנושאי המשפט הימי. חקיקת אסדרה וחקיקה הקובעת נורמות של המשפט הפרטי.	כב' השופט אלכס קיסרי	16 ביוני	5	חלק ב'
בית המשפט לימאות היסטוריה חקיקתית סמכויות בית משפט לימאות (לפי חוק בית משפט לימאות תשי"ב-1952 והחקיקה שקדמה לו). הליכים בבית משפט לימאות (תביעת חפצא (IN REM) לעומת תביעת גברא (IN PERSONAM)) מעצר אניה שעבודים ומשכנתאות שעבוד ימי, קדימויות (סעיף 41 לחוק הספנות (כלי שיט) תש"ך - 1960. משכנתאות על כלי שיט (לפי דין ישראלי ולפי דין זר).	כב' השופט אלכס קיסרי	23 ביוני	6	חלק ב'
הובלה ימית קוי ספנות (LINE) וספנות נוד (TRAMP). חכירות (CHARTER), סוגי חכירות- גוף/זמן/מסע (ההבדלים ביניהם). מסמכי הובלה-הסכם חכירה, שטר מטען, WAYBILL הובלה במכולות והובלה רגילה (קובנציונלית) אחריות מוביל ימי לנזקים למטען (משטרי אחריות לפי פקודת הובלת סחורות בים, 1926 (שתוקנה בשנת 1992 לפקודת הובלת טובין בים) הנצלה והיזק כללי SALVAGE GENERAL AVERAGE	כב' השופט אלכס קיסרי	30 ביוני	7	חלק ב'
בחינה סופית		17 ביולי		

* ייתכנו שינויים